

Sygn. akt IV U 1361/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Czernecka-Kozak

Protokolant: Małgorzata Olesiak

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2014 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania J. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 8 lipca 2013 roku znak: (...)

w sprawie J. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się J. F. emeryturę od dnia 1 czerwca 2013 roku.

Sygn. akt IV U 1361/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 20 lutego 2014 roku

Decyzją z dnia 8 lipca 2013 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. – powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 z zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8 poz. 43 z zm.) odmówił J. F. przyznania emerytury. Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że J. F. na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił okresy składkowe i nieskładkowe uzupełnione okresami pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze 25 lat, jednak nie wykazał okresów pracy w warunkach szczególnych, a zatem nie spełnia warunków do przyznania emerytury.

Od powyższej decyzji odwołał się J. F. zarzucając rozstrzygnięciu organu rentowego wadliwe uznanie, że nie wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Podniósł, iż w okresach: od 25 września 1968 roku do 27 czerwca 1970 roku i od 5 października 1971 roku do 14 lipca 1985 roku był zatrudniony w Zakładach (...) w Z. i przez cały czas pracował w warunkach szczególnych. Wyjaśnił, iż zajmował się szlifowaniem i ostrzeniem sit, noży krajalniczych, wykonywał

remonty urządzeń chłodniczych, obsługiwał sprężarki, wykonywał prace spawalnicze, pracował również jako palacz. Podkreślił, iż wykonywanie powyższych czynności odbywało się dużym hałasie, zapyleniu, niskich temperaturach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy ponownie wskazał, że J. F. nie spełnia przesłanek do nabycia emerytury, ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 roku nie wykazał co najmniej 15-letniego pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Bezspornym w sprawie było, iż J. F. ur. (...) na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał okres składkowy i nieskładkowy uzupełniony okresami pracy w gospodarstwie wynoszący co najmniej 25 lat. Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Wniosek o przyznanie emerytury złożył dnia 27 czerwca 2013 roku.

Sąd ustalił następujący się stan faktyczny:

J. F. w okresie od 25 września 1968 roku do 27 czerwca 1970 roku i od 5 października 1971 roku do 14 lipca 1985 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Z.. Początkowo - do 30 kwietnia 1969 roku - odbywał wstępny staż pracy, a następnie otrzymał angaż na stanowisko ślusarza. W Zakładzie dokonywano uboju zwierząt oraz prowadzono produkcję wyrobów mięsnych i wędliniarskich.

Odwołujący pracował w dziale technicznym, który odpowiadał za bieżące utrzymanie produkcji Zakładu. J. F. należał do brygady, w skład której wchodził: elektryk, stolarz, hydraulik oraz ślusarze-spawacze. Grupa ta liczyła ok. 8 osób i odpowiedzialna była za utrzymanie Zakładu w ruchu. Do obowiązków pracowników wchodzących w skład grupy należało wykonywanie bieżących napraw, przeglądów oraz konserwacji wszystkich maszyn i urządzeń znajdujących się w Zakładzie. Podział czynności w ramach brygady następował w zależności od kwalifikacji poszczególnych pracowników. Do zadań odwołującego należało m.in. - ostrzenie noży i sit niezbędnych do produkcji (praca ta była wykonywana codziennie przez ślusarzy wchodzących w skład grupy technicznej i zajmowała około 2-3 godziny), - obsługa sprężarek w kompresorowni (praca ta wykonywana była codziennie w czasie gdy sprężarki działały i obejmowała m.in. ich czyszczenie, uzupełnianie oleju, spuszczenie wody), - spawanie elektryczne i gazowe (pracę tę wykonywało dwóch członków brygady, którzy posiadali stosowne uprawnienia – w tym odwołujący się, praca była wykonywana codziennie na terenie całego Zakładu – najczęściej spawano rury i inne urządzenia w kotłowni oraz tzw. przegony, którymi przepędzano zwierzęta do rzeźni, ponieważ elementy te ulegały najczęściej uszkodzeniu), - codzienne przeglądy chłodni, w których panowała temperatura poniżej 0° (w ramach przeglądów sprawdzano czy nie nastąpił wyciek amoniaku, skuwano zgromadzony lód, usuwano drobne awarie), - codzienne czyszczenie (przy użyciu środków chemicznych), konserwacja i naprawy urządzeń wędzarniczych oraz na terenie peklowni codzienne czyszczenie i przetykanie urządzeń do szprycowania wędlin (prace te były wykonywane na terenie oddziałów zakładu podczas trwania produkcji), - bieżące naprawy wszystkich agregatów i urządzeń funkcjonujących na terenie zakładu (prace wykonywane były podczas trwania produkcji). Członkowie brygady technicznej (w tym odwołujący się) pracowali również – w zależności od potrzeb – w zastępstwie palaczy w zakładowej kotłowni obsługując kotły olejowe i węglowe. Odwołujący się był również sporadycznie kierowany przez brygadzystę do usuwania drobnych awarii poza halami produkcyjnymi np. w pomieszczeniach administracyjnych. Czynności te zwykle wykonywali stolarze, elektrycy, hydraulicy wchodzący w skład brygady – czasami zachodziła konieczność wykonania takiej pracy przez odwołującego się.

W okresie odbywania wstępnego stażu pracy J. F. wykonywał wszystkie w/w obowiązki pod bezpośrednim nadzorem brygadzysty.

Na terenie całego Zakładu panowały szkodliwe warunki – głównie ze względu na uciążliwy zapach, hałas, wysoką lub niską temperaturę. Większość prac odwołujący się wykonywał w odzieży ochronnej, masce i gumowym obuwiu. Stanowiska pracowników produkcyjnych w Zakładzie należały do stanowisk pracy w warunkach szczególnych.

W powyższych okresach wspólnie z odwołującym pracowali: A. S. na stanowisku magazyniera a następnie jako brygadziści produkcji, J. G. (1) jako elektromonter, J. G. (2) - początkowo na stanowisku głównego energetyka a później jako kierownik działu technicznego.

dowód: świadectwo pracy k. 6 akt ZUS, zeznania świadków zawarte w protokole rozprawy z 21.11.2013r.: A. S. od 06:20 min do 26:19 min, J. G. (1) od 26:39 min do 46:27 min, zeznania świadka J. G. (2) zawarte w protokole rozprawy z 06.02.2014r. od 01:34 min do 23:31 min, zeznania odwołującego zawarte w protokole rozprawy z 06.02.2014r. od 23:43 min do 49:04 min, akta osobowe odwołującego

Powyzszy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w sprawie, której wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach świadków: A. S., J. G. (1) i J. G. (2) oraz odwołującego, uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne, a także zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Świadkowie pracowali wspólnie z odwołującym się i szczegółowo wskazali na czym polegał charakter jego pracy. Brak jest, w ocenie Sądu, jakichkolwiek podstaw do podważenia wiarygodności zeznań w/w świadków. Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz zgodne z nimi zeznania odwołującego potwierdziły w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości charakter zatrudnienia i rodzaj pracy wykonywanej przez odwołującego w okresie zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Z..

Pozostałe okoliczności sprawy uznał Sąd za bezsporne, bowiem nie były one kwestionowane przez strony. Również dokumenty przedstawione na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. F. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy odwołujący się spełnia przesłanki do przyznania emerytury.

W związku z tym, że J. F. nie osiągnął powszechnego wieku emerytalnego, jest osobą urodzoną po 31 grudnia 1948 roku i w dacie wydania zaskarżonej decyzji miał ukończone 60 lat - należało rozważyć czy spełnia przesłanki do przyznania wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r. poz. 1440 z zm.). Stosownie do tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z ust. 2 art. 32 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Warunki przejścia na emeryturę przez wymienionych powyżej pracowników określa rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz.U.83 Nr 8 poz. 43 ze zm.). Wyszczególnienie prac uznawanych za wykonywane w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zawierają wykazy A i B stanowiące załącznik do wskazanego wyżej rozporządzenia.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełni łącznie następujące warunki: osiągnie wiek emerytalny, wynoszący dla kobiet 55 lat, 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za wymagany okres zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.(§ 3 i 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku).

W świetle § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia zakład pracy stwierdza zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okoliczności także w oparciu o inne dowody. Postępowanie w sprawach emerytalnych jest bowiem dwuetapowe, stąd też przed organem rentowym "sprawa emerytalna" ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Na etapie postępowania odwoławczego sprawa o emeryturę - uprzednio administracyjna - staje się sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c. Do jej rozpoznania stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a zasadniczym celem tego postępowania jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, stąd też w niniejszej sprawie Sąd – wobec braku świadectwa pracy w szczególnych warunkach - dopuścił dowód z zeznań świadków oraz z zeznań odwołującego się na okoliczność wykonywania przez odwołującego się pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, III UZP 6/84, LEX nr 14625 okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy. Identyczne stanowisko przyjął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 roku, III UZP 48/84.

Bezspornym w niniejszej sprawie było to, iż J. F. w dniu (...) osiągnął wiek 60 lat i w dniu 1 stycznia 1999 roku posiadał okres składkowy i nieskładkowy uzupełniony okresami pracy w gospodarstwie rolnym wynoszący co najmniej 25 lat. Odwołujący nie przystąpił też do otwartego funduszu emerytalnego. Spór dotyczył natomiast wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności czy praca, którą odwołujący wykonywał w okresach od 25 września 1968 roku do 27 czerwca 1970 roku i od 5 października 1971 roku do 13 lipca 1985 roku Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Z., może być uznana za pracę, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Za pracę w szczególnych warunkach uznać należy taką pracę, która spełnia kryteria określone w przepisach w/ w rozporządzenia Rady Ministrów – a mianowicie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach wymienionych w wykazie A lub B stanowiących załącznik do rozporządzenia. Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze za prace w szczególnych warunkach uważa się m.in.: szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne (wykaz A, dział III, pkt 78), prace w chłodniach składowych i przyzakładowych o temperaturze wewnętrznej poniżej 0°C (wykaz A, dział X pkt 7), prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego (wykaz A, dział XIV, pkt 1), prace przy bezpośredniej obsłudze stacji sprężarek (wykaz A, dział XIV pkt 9), prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym (wykaz A, dział XIV pkt 12), bieżącą konserwację agregatów

i urzędzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie (wykaz A, dział XIV pkt 25).

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że J. F. wykonywał wyżej wymienione prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższe prace w szczególnych warunkach wykonywał codziennie przez cały ośmiogodzinny dzień pracy. Jedynie sporadycznie – w zależności od potrzeb – był kierowany do innych prace np. przy usuwaniu drobnych awarii na terenie pomieszczeń administracyjnych. Miało to jednak miejsce wyjątkowo – zwykle prace te wykonywali stolarze, hydraulicy i elektrycy. Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało zatem, że w spornych okresach odwołujący się wykonywał pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu powołanych wyżej przepisów i na dzień 1 stycznia 1999 roku, tj. na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiada ponad 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wymagany przez powołany wyżej art. 184 tej ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania należy stwierdzić, że J. F. spełnił wszystkie przesłanki wymagane do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W tym stanie rzeczy, Sąd - na zasadzie 477⁽¹⁴⁾ § 2 kpc i wskazanych powyżej przepisów - zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu się J. F. emeryturę od 1 czerwca 2013 roku, tj. od miesiąca złożenia wniosku.